Sprawa C-412/21

Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości

Data wpływu:

6 lipca 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Tribunalul Satu Mare (Rumunia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

9 czerwca 2021 r.

Strona skarżąca:

Dual Prod SRL

Strona pozwana:

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca – Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate

---

Przedmiot postępowania głównego

Skarga do sądu w ramach odwołania w trybie administracyjnym, którą skarżąca Dual Prod SRL wnosi do Tribunalul Satu Mare (sądu okręgowego w Satu Mare, Rumunia) przeciwko Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca – Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate (dyrekcji regionalnej ds. finansów publicznych Kluż-Napoka – komisji regionalnej ds. wydawania zezwoleń podmiotom gospodarczym w zakresie wyrobów podlegających zharmonizowanemu podatkowi akcyzowemu) o stwierdzenie nieważności niektórych decyzji zawieszających uprawnienia skarżącej do działania w charakterze podmiotu prowadzącego skład podatkowy do czasu wydania ostatecznego wyroku w dotyczącej ją sprawie karnej.

DOKUMENT ROBOCZY

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

W rozumieniu art. 267 TFUE wnioskuje się o dokonanie wykładni art. 48 ust. oraz art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą"), a także art. 16 ust. 1 dyrektywy 2008/118.

Pytania prejudycjalne

1) Czy przepisy art. 48 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej odnoszące się do zasady domniemania niewinności w związku z art. 16 ust. 1 dyrektywy 2008/118/WE można interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one sytuacji prawnej takiej jak w niniejszej sprawie, w której środek administracyjny polegający na zawieszeniu zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie produkcji alkoholu może zostać orzeczony w oparciu o zwykłe domniemania stanowiące przedmiot toczącego się dochodzenia karnego, bez wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie karnej?

2) Czy przepisy art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej odnoszące się do zasady ne bis in idem w związku z art. 16 ust. 1 dyrektywy 2008/118/WE można interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one sytuacji prawnej takiej jak w niniejszej sprawie, w której w związku z tymi samymi okolicznościami faktycznymi nakłada się na tę samą osobę dwie sankcje tego samego rodzaju (zawieszenie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie produkcji alkoholu), które różnią się jedynie [czasem ich trwania]?

Przywołane przepisy prawa Unii

Artykuł 48 ust. 1 oraz art. 50 karty

Artykuł 16 ust. 1 dyrektywy 2008/118/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ogólnych zasad dotyczących podatku akcyzowego uchylającej dyrektywę 92/12/EWG

Dyrektywa Rady 92/83/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych

Przywołane przepisy prawa krajowego

Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (ustawa nr 227/2015 ustanawiająca kodeks podatkowy):

artykuł 369 ust. 3 lit. b) i c), który stanowi, że zezwolenie na prowadzenie składu podatkowego zawiesza się na okres od 1 do 12 miesięcy w przypadku stwierdzenia popełnienia niektórych przestępstw, o których mowa w art. 452 ust. 1 lit. i), względnie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania

DOKUMENT ROBOCZY

karnego, w przypadku wszczęcia postępowania karnego w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 364 ust. 1 lit. d);

artykuł 364 ust. 1 lit. d), który stanowi, że nie wydaje się zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego, jeżeli wnioskodawca został prawomocnie skazany za przestępstwa przewidziane między innymi w Codul fiscal (kodeksie podatkowym);

artykuł 452 ust. 1 lit. h) oraz i), który stanowi, że przestępstwem jest przechowywanie przez jakąkolwiek osobę poza składem podatkowym lub wprowadzanie do obrotu na terytorium Rumunii wyrobów podlegających akcyzie, których znakowanie jest obowiązkowe, a które są nieoznakowane lub niewłaściwie oznakowane w ilościach przekraczających progi wyraźnie przewidziane w Codul fiscal (kodeksie podatkowym), a oraz ponadto używanie ruchomych rurociągów, elastycznych rur lub innych podobnych rurociągów, stosowanie nieskalibrowanych zbiorników oraz umieszczanie przed licznikami kanałów lub kranów, za pomocą których można pobierać ilości alkoholu lub napojów spirytusowych niemierzone przez licznik.

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania głównego

1 Skarżąca posiada zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie produkcji alkoholu i napojów alkoholowych, a zatem wchodzi w zakres stosowania dyrektyw 2008/118 i 92/83.

2 Na wniosek organów kontroli celnej w dniu 1 sierpnia 2008 r. została przeszukana przez organy ścigania.

3 W ramach wspólnych działań kontrolnych podjętych przez te organy ustalono, że skarżąca zamontowała rurę, za pomocą której alkohol był transportowany do pojemnika znajdującego się na skraju ogrodzenia otaczającego skład podatkowy. W następstwie wspomnianego przeszukania wszczęto dwa równoległe postępowania przeciwko spółce Dual Prod SRL, dotyczące wyłącznie okoliczności faktycznych, bez formułowania jakichkolwiek zarzutów w odniesieniu do ewentualnych winnych.

4 Postępowanie karne dotyczyło postawienia dwóch zarzutów, a mianowicie zamontowania rury w zakładzie produkcyjnym oraz przechowywania poza składem podatkowym alkoholu etylowego w ilości równej lub przekraczającej 40 litrów, które to okoliczności faktyczne, zdaniem organów ścigania, stanowią przestępstwo z art. 452 Codul fiscal (kodeksu podatkowego).

5 Następnego dnia organy celne powróciły na teren siedziby spółki, zakładając tam pieczęcie w związku z naruszeniem procedury specjalnej odnoszącej się do wyrobów akcyzowych. W tym przypadku zezwolenie na prowadzenie składu podatkowego nie zostało zawieszone. Jednakże, o ile teoretycznie możliwe było

DOKUMENT ROBOCZY

zarządzanie spółką z administracyjnego punktu widzenia, o tyle nałożenie pieczęci uniemożliwiało prowadzenie jakiejkolwiek działalności.

6 La Curtea de Apel Oradea – Secția de contencios administrativ (sąd apelacyjny w Oradei – izba do spraw administracyjnych) stwierdził niezgodność z prawem nałożenia pieczęci, uznając, że w przypadku braku prawomocnego orzeczenia sądu stanowi ono naruszenie zasady domniemania niewinności.

7 Organy celne oficjalnie zawiesiły zezwolenie na prowadzenie składu podatkowego przez skarżącą w dniu 5 września 2018 r. na okres 12 miesięcy, uznając, że istnienie przesłanek przestępstwa było wystarczające do zastosowania takiej sankcji administracyjnej.

8 W następstwie skargi wniesionej przez skarżącą na tę decyzję, Curtea de Apel Oradea (sąd apelacyjny w Oradei) obniżył sankcję z 12 do 8 miesięcy, uznając że zastosowanie sankcji maksymalnej jest nieproporcjonalne. Skarżąca w pełni zastosowała się do sankcji zawieszenia na osiem miesięcy.

9 Z uwagi na fakt, iż w dniu 21 października 2020 r. skarżąca w ramach postępowania karnego uzyskała status oskarżonej, w dniu 19 listopada 2020 r. organy celne ponownie nałożyły tę samą sankcję administracyjną w związku z tymi samymi okolicznościami faktycznymi, zawieszając na czas nieokreślony, do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego, zezwolenie skarżącej na prowadzenie składu podatkowego.

10 Powołując się na naruszenie zasady domniemania niewinności i zasady ne bis in idem, skarżąca kwestionuje takie powtórne zawieszenie zezwolenia przed sądem odsyłającym, Tribunalul Satu Mare (sądem okręgowym w Satu Mare, Rumunia), który postanowił zwrócić się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym.

Zasadnicze argumenty stron w postępowaniu głównym

11 Skarżąca podnosi, że chociaż dyrektywa 92/83 nie zawiera przepisów odnoszących się do aspektów dotyczących udzielania zezwoleń, środki przyjęte przez państwa członkowskie w tej dziedzinie muszą pozostać proporcjonalne, jeżeli ich celem jest zapobieganie oszustwom podatkowym.

12 W niniejszej sprawie występują dwie kwestie dotyczące, po pierwsze, naruszenia zasady ne bis in idem ze względu fakt, że w niniejszej sprawie zostały zastosowane dwie sankcje tego samego rodzaju w związku z tymi samymi okolicznościami faktycznymi, a po drugie, proporcjonalności nałożonych sankcji, ponieważ jeszcze przed zakończeniem postępowania karnego nałożona sankcja, ze względu na jej konsekwencje, a mianowicie uniemożliwienie skarżącej spółce prowadzenia jakiejkolwiek działalności, stanowi sankcję, którą można uznać za sankcję o charakterze karnym.

DOKUMENT ROBOCZY

Zwięzłe uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

13 Sąd odsyłający zauważa, że w niniejszej sprawie pojawiają się dwie kwestie, z których pierwsza dotyczy możliwości zawieszenia na czas nieokreślony działalności podatnika wyłącznie ze względu na istnienie przesłanek wskazujących na popełnienie przez niego przestępstwa bez wydania prawomocnego orzeczenia sądowego, a druga dotyczy możliwego naruszenia zasady ne bis in idem w związku z zastosowaniem, w odniesieniu do tych samych okoliczności faktycznych, dwóch sankcji tego samego rodzaju w ramach postępowania podatkowego wyłącznie ze względu na fakt, że postępowanie karne osiągnęło określony etap.

14 Zdaniem sądu odsyłającego, dopóki sąd krajowy nie wyda ostatecznego orzeczenia w przedmiocie winy Dual Prod SRL w odniesieniu do zarzucanych jej czynów, musi ona być uznawana za niewinną. Jednakże z decyzji władz krajowych wynika, że skarżąca spółka jest uznawana za winną.

15 Ponadto konsekwencje tej decyzji dla podatnika działającego w sektorze objętym podatkiem akcyzowym są o wiele bardziej szkodliwe, ponieważ jest on pozbawiony możliwości wykonywania jakiejkolwiek działalności, co jest sprzeczne z art. 48 karty.

16 Jeśli chodzi o naruszenie zasady ne bis in idem, sąd odsyłający zauważa, że w niniejszej sprawie dwa zawieszenia zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego mają ten sam charakter i nastąpiły w związku z tymi samymi okolicznościami faktycznymi. W wyroku z dnia 26 lutego 2013 r., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, Trybunał Sprawiedliwości dopuścił połączenie sankcji podatkowych i karnych, ale tylko w przypadku, gdy sankcja podatkowa nie przybiera formy sankcji karnej.

17 Sąd ten uważa, że skoro sankcje zawieszenia zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego są ściśle związane z postępowaniem karnym, konieczna jest wykładnia zasady ne bis in idem w odniesieniu do stosowania sankcji tego samego rodzaju, o tym samym charakterze, w odniesieniu do tych samych okoliczności faktycznych.

DOKUMENT ROBOCZY